

Методичні рекомендації

щодо застосування законодавства у сфері органічного виробництва,
обігу та маркування органічної продукції

Версія станом на 24 квітня 2020 р.

Розроблено на основі Закону України
«Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»
2496-VIII від 10 липня 2018 року

Київ – 2020

Зміст

Розділ 1. Загальні відомості	4
Сфера дії Закону	4
Державне регулювання у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції	5
Суб'єкти ринку органічної продукції	6
Розділ 2. Як стати оператором та отримати сертифікат	7
Набуття статусу оператора у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції	7
Важливі аспекти сертифікації	8
Чинність сертифіката	9
Скасування або зупинення (припинення) дії сертифіката	10
Приклад сертифіката (проєкт)	11
Алгоритм сертифікації у галузі органічного рослинництва	12
Алгоритм сертифікації у галузі виробництва органічних харчових продуктів	13
Розділ 3. Як стати органом сертифікації	14
Розділ 4. Обіг, маркування та реалізація органічної продукції	15
Вимоги до маркування органічної продукції	15

Вимоги до реалізації продукції в Україні	16
Вимоги до імпорту органічної продукції	17
Вимоги до експорту органічної продукції	18
Перелік органів іноземної сертифікації	19
Розділ 5. Звітність	20
Розділ 6. Державний нагляд (контроль)	21
Схема державного нагляду (контролю)	21
Державний нагляд (контроль) за операторами	22
Схема державного нагляду (контролю) за операторами	23
Схема державного нагляду (контролю) за органами сертифікації	24
Розділ 7. Відповідальність	25
Відповідальність операторів	25
Відповідальність органів сертифікації	26
Відповідальність осіб, які реалізують продукцію марковану як органічна	27
Перелік підзаконних нормативно-правових актів, у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції	28
	29

Розділ 1. Загальні відомості

Сфера дії Закону

ОРГАНІЧНЕ ВИРОБНИЦТВО

Сертифікована діяльність:

- Первинне виробництво (включаючи збирання)
- Підготовка
- Обробка
- Змішування та пов'язані з цим процедури
- Наповнення
- Пакування
- Переробка
- Відновлення

Галузі органічного виробництва :

- Органічне рослинництво (у тому числі насінництво та розсадництво)
- Органічне тваринництво (у тому числі птахівництво, бджільництво)
- Органічне грибівництво (у тому числі вирощування органічних дріжджів)
- Органічна аквакультура
- Виробництво органічних морських водоростей
- Виробництво органічних харчових продуктів (у тому числі органічне виноробство)
- Виробництво органічних кормів
- Заготівля органічних об'єктів рослинного світу

ОБІГ

Переміщення або зберігання продукції з метою продажу, крім переміщення або зберігання маркованої органічної продукції для цілей реалізації кінцевому споживачу.

Цей Закон регулює відносини у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, що виробляється, перебуває в обігу, ввозиться на митну територію України або вивозиться з неї в митному режимі експорту.

Не поширюється на:

- ✘ Продукцію для власного споживання
- ✘ Парфумерно-косметичну продукцію та лікарські засоби
- ✘ Продукцію мисливства та рибальства в умовах дикої фауни
- ✘ Інші сфери діяльності

Державне регулювання у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції

Мінекономіки

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної аграрної політики, *веде Реєстри органів сертифікації та операторів тощо.*

Держпродспоживслужба

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, *веде Перелік органів іноземної сертифікації та здійснює контроль (нагляд) за суб'єктами ринку тощо.*

Суб'єкти ринку органічної продукції

Оператор

Юридична особа чи фізична особа-підприємець, яка займається виробництвом та/або обігом продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції та включений до Реєстру операторів.

**Орган
сертифікації**

Підприємство, установа, організація чи їхній відокремлений підрозділ, що має право на проведення сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції і внесений до Реєстру органів сертифікації.

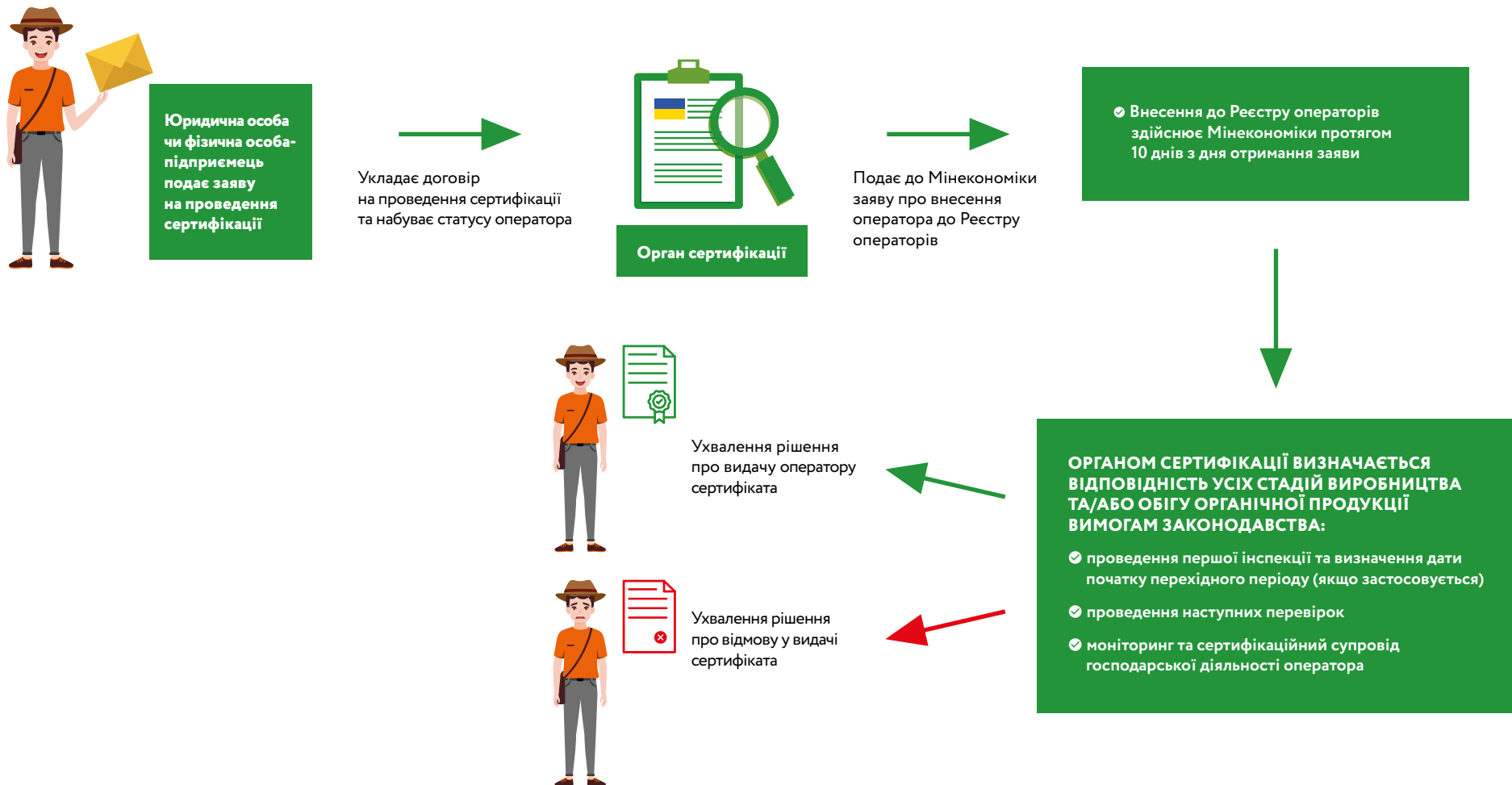
**Орган іноземної
сертифікації**

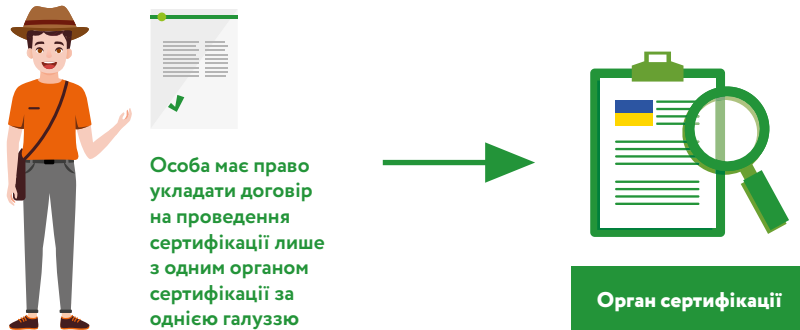
Підприємство, установа, організація чи їхній відокремлений підрозділ, що має право на проведення сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції відповідно до вимог законодавства іншого, ніж законодавство України, та внесений до Переліку органів іноземної сертифікації.

Розділ 2. Як стати оператором та отримати сертифікат

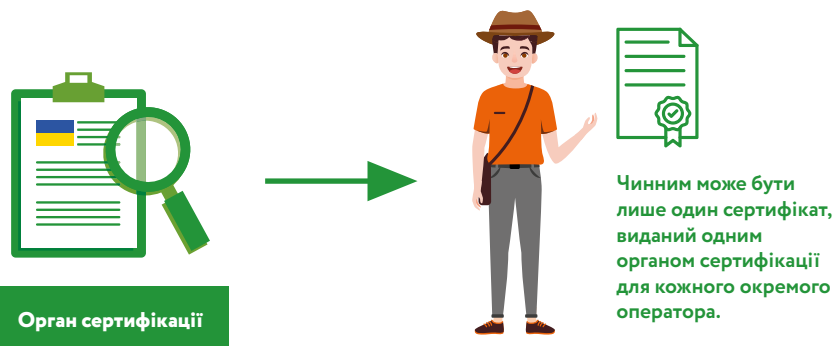
Набуття статусу оператора у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції

Важливі аспекти сертифікації

У разі сертифікації органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції за нормами та стандартами, визнаними в іноземних державах або міжнародних організаціях, особа має право додатково укласти договір з органом іноземної сертифікації, внесеним до Переліку органів іноземної сертифікації.

Сертифікації не підлягає переміщення, зберігання та реалізація маркованої органічної продукції:

- ✗ закладами громадського харчування;
- ✗ суб'єктами господарювання, які займаються роздрібною торгівлею.

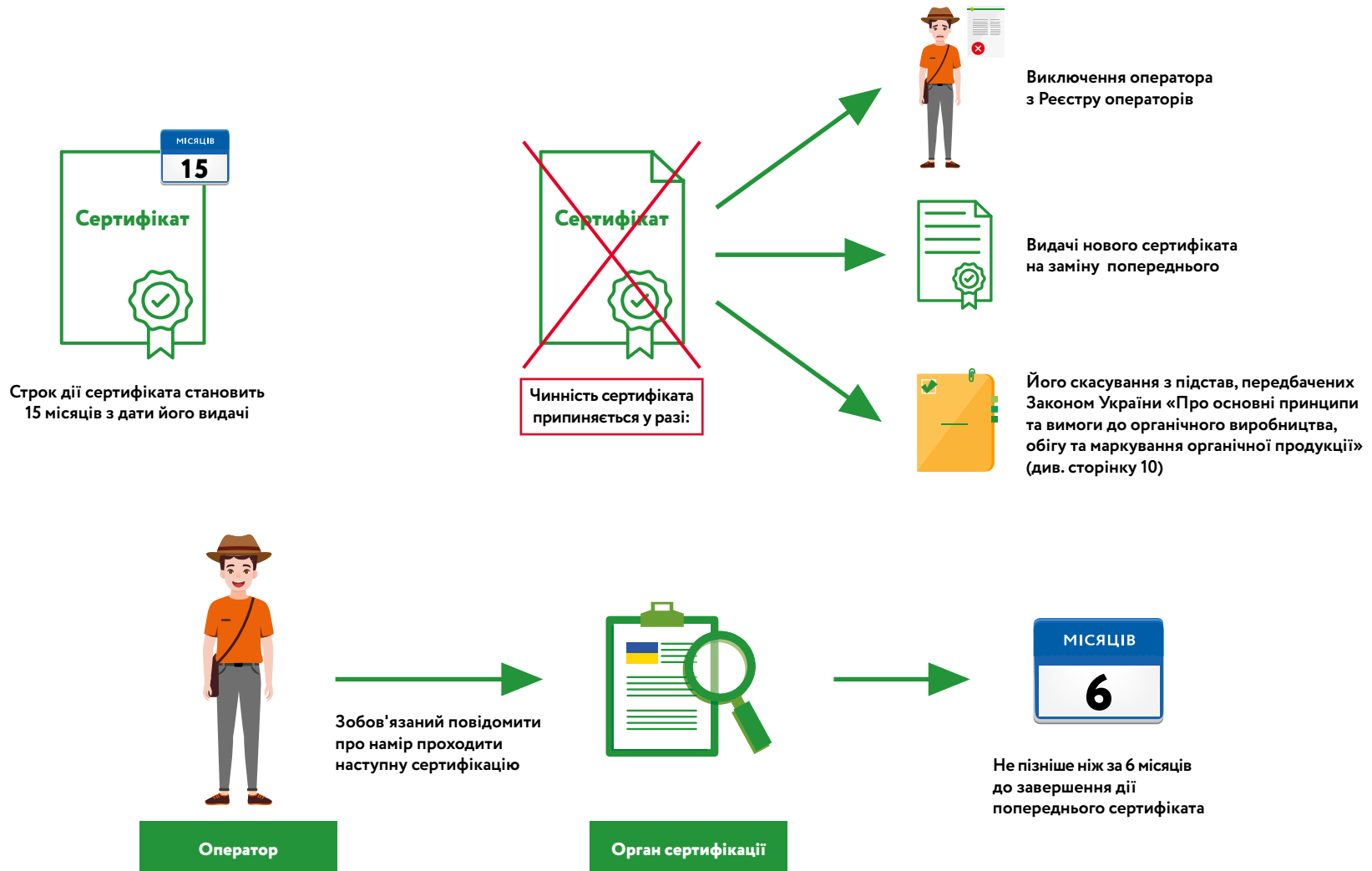
Сертифікація здійснюється органом сертифікації з метою визначення та підтвердження відповідності процесу виробництва та/або обігу органічної продукції вимогам законодавства.

Оплата послуг з проведення сертифікації здійснюється на договірних засадах.

Органи сертифікації з метою належного виконання обов'язків щодо проведення сертифікації повинні обмінюватися інформацією щодо операторів та вживати відповідних заходів у разі виявлення порушень.

Чинність сертифіката

Скасування або зупинення (припинення) дії сертифіката

Орган сертифікації має право зупинити дію або скасувати сертифікат.

Підстави для зупинення (припинення) дії сертифіката є:

- ✓ Виявлені порушення оператором законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
- ✓ Звернення від Держпродспоживслужби, з інформацією про порушення оператором вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції
- ✓ Непроходження планової або позапланової перевірки потужностей оператора
- ✓ Незабезпечення оператором вільного доступу до його потужностей, а також ненадання на вимогу документів, необхідних для перевірки

❗ За умови усунення оператором порушень, що призвели до зупинення дії сертифіката, орган сертифікації приймає рішення про поновлення дії сертифіката.

Підстави для скасування сертифіката:

- ✓ Неукладення оператором договору на проведення сертифікації з новим органом сертифікації протягом 30 днів з дня розірвання договору на проведення сертифікації з попереднім органом сертифікації
- ✓ Неукладення оператором договору на проведення сертифікації з новим органом сертифікації протягом 30 днів з дня виключення органу сертифікації, з яким у нього було укладено договір на проведення сертифікації, з Реєстру органів сертифікації
- ✓ Неусунення порушень, що призвели до зупинення дії сертифіката протягом строку, встановленого органом сертифікації або Держпродспоживслужбою, який не може бути менше 30 днів
- ✓ Звернення оператора із заявою про скасування його сертифіката
- ✓ Непроходження планової або позапланової перевірки потужностей оператора

✗ Рішення органу сертифікації може бути оскаржене у порядку розгляду апеляції до органу сертифікації, а потім – до Держпродспоживслужби. Порядок розгляду апеляцій на рішення органів сертифікації визначається Мінекономіки.

Приклад сертифіката (проект)

СЕРТИФІКАТ

Відповідно до законодавства України у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

Цим Сертифікатом (назва органу сертифікації) підтверджує, що зазначений оператор був сертифікований згідно з вимогами законодавства України у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції.

1. Номер сертифіката:
_____

2. Інформація про орган сертифікації (назва органу сертифікації, реєстраційний код, адреса):
_____

3. Оператор (повне найменування суб'єкта господарювання, адреса):
_____

4. Адреси потужностей оператора:
_____

5. Назва галузі органічного виробництва із зазначенням назв категорій, видів діяльності та дати щорічної перевірки:

Назва галузі	Категорія продукту	Вид діяльності	Дата щорічної перевірки

Дата видачі: _____ Строк дії до: _____

Посада, ПІП та підпис уповноваженої особи органу сертифікації: _____

Додаток до Сертифіката

Повний асортимент продукції, що виробляється оператором у процесі органічного виробництва та/або щодо якої здійснюється обіг

№	Найменування продукту	Код згідно з УКТ ЗЕД	Статус продукту	Вид діяльності

* Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД)

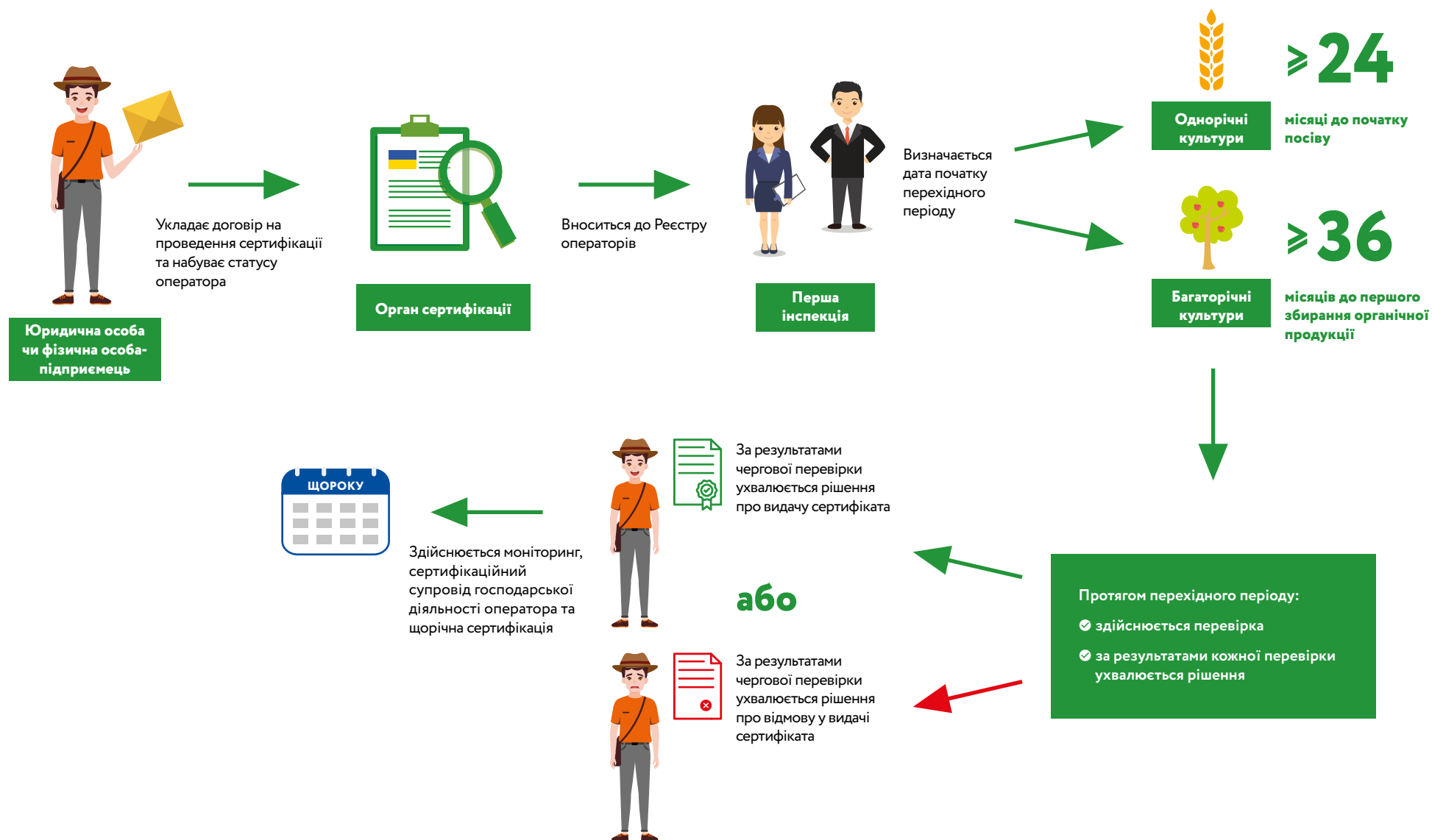
УВАГА! Актуальна інформація міститься в електронній версії Сертифіката, яку можна перевірити на сайті (посилання/QR код).

Дата видачі: _____ Строк дії до: _____

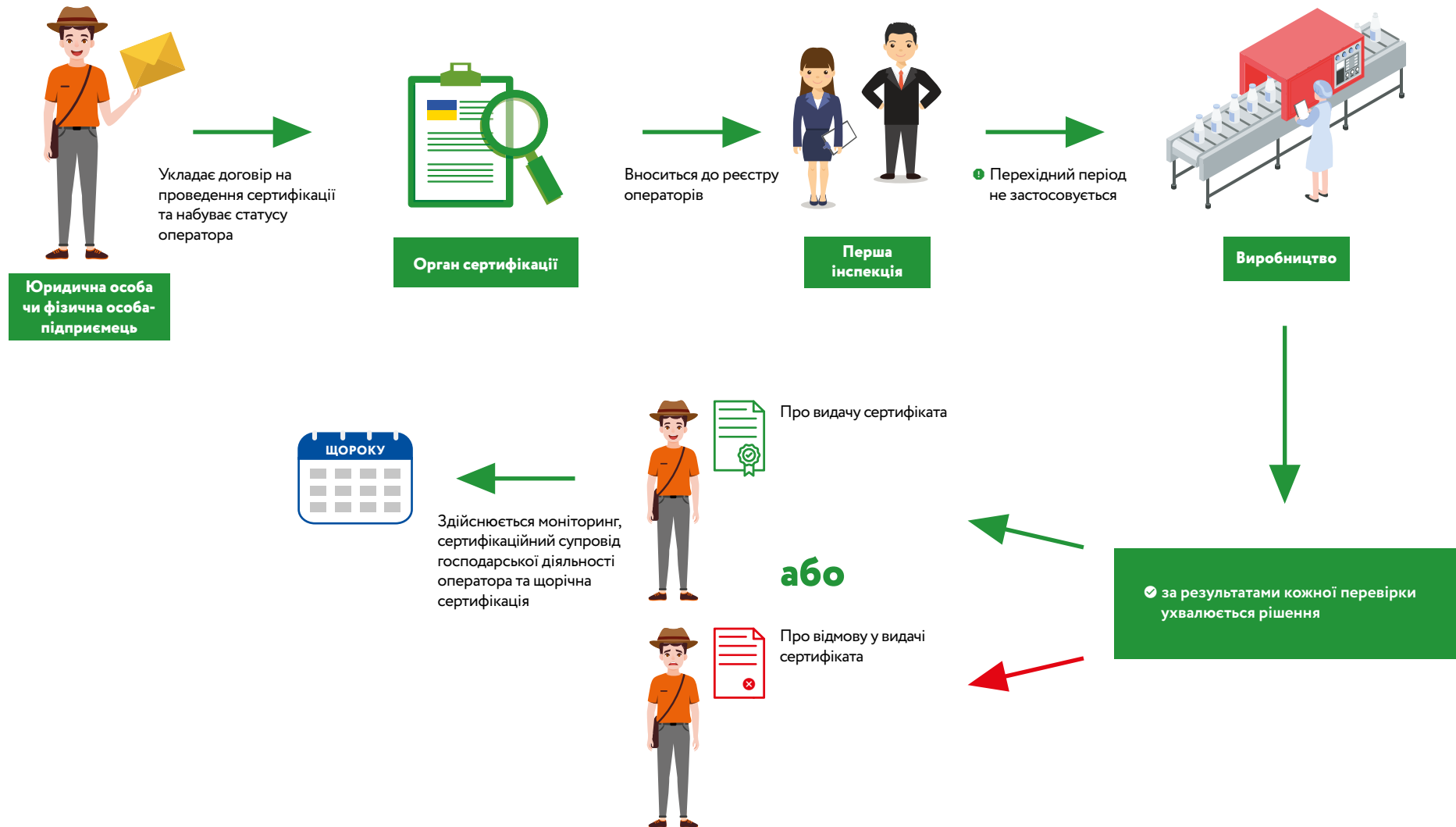
Посада, ПІП та підпис уповноваженої особи органу сертифікації: _____

Сертифікат видається на підставі рішення про видачу сертифіката органом сертифікації за встановленою формою. Сертифікат складається українською мовою та, за потреби, додатково англійською мовою.

Алгоритм сертифікації у галузі органічного рослинництва

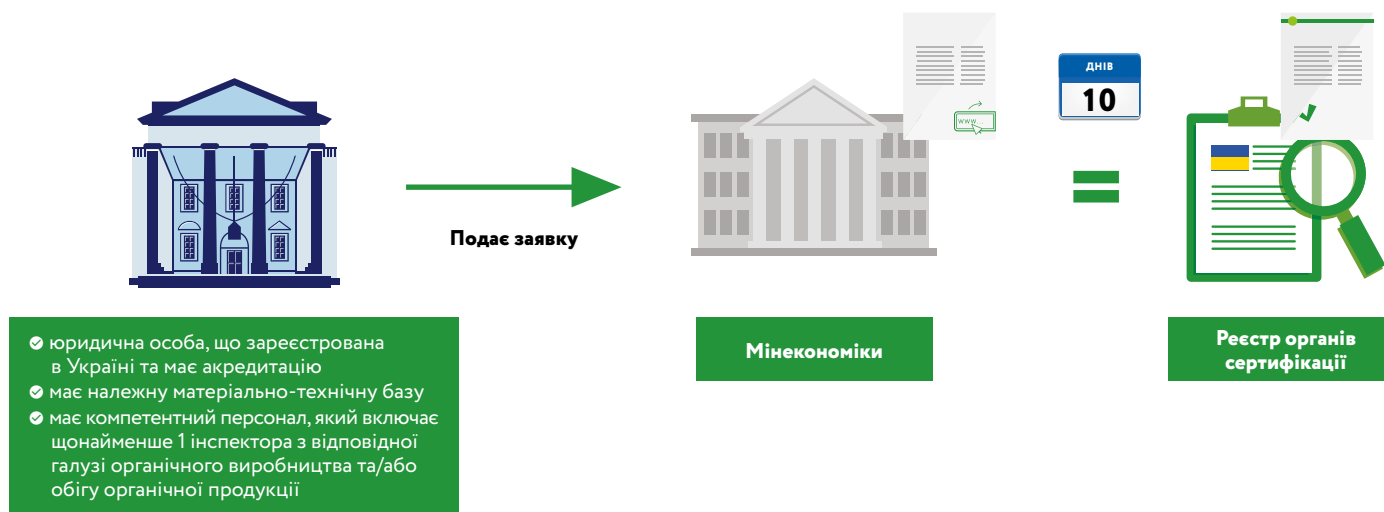
Алгоритм сертифікації у галузі виробництва органічних харчових продуктів

Розділ 3. Як стати органом сертифікації

Юридична особа звертається до Національного агентства з акредитації України щодо акредитації у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції відповідно до одної чи кількох галузей та/або обігу органічної продукції і отримує акредитацію.

Реєстр операторів ведеться Мінекономіки на підставі заявок, отриманих від органів сертифікації. Кожному органу сертифікації Мінекономіки присвоює реєстраційний код.

Розділ 4. Обіг, маркування та реалізація органічної продукції

Вимоги до маркування органічної продукції

Продукт дозволяється маркувати як органічний продукт, якщо він вироблений відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції і містить не менше ніж 95 % органічних інгредієнтів сільськогосподарського походження (за вагою без урахування частки води та кухонної солі) та не більше 5 % (за вагою) неорганічних інгредієнтів, внесених до Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях. Органічне виробництво такого продукту підтверджується сертифікатом.

Маркування органічної продукції здійснюється за погодженням органу сертифікації, реєстраційний код якого зазначається на маркуванні. Таке погодження здійснюється на безоплатній основі.

Особливості маркування окремих видів органічної продукції визначаються Порядком (детальними правилами) органічного виробництва та обігу органічної продукції.

Більш детальні вимоги до маркування дивись в методичних рекомендаціях за посиланням:
https://agro.me.gov.ua/storage/app/sites/1/organic/1567506098209_Organic.pdf

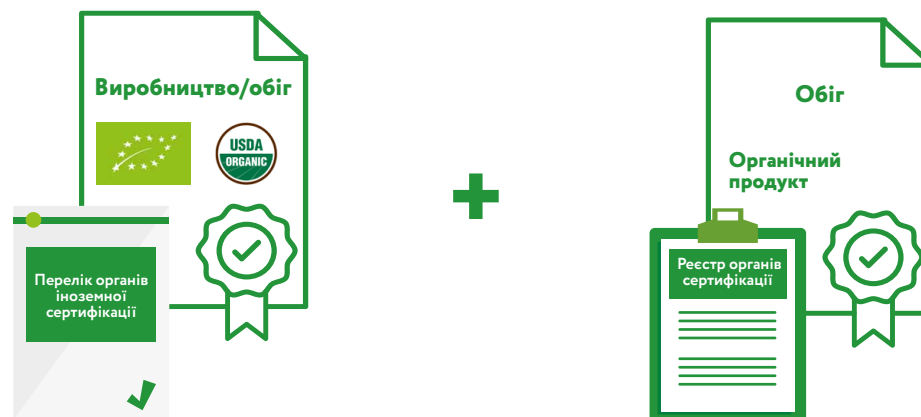
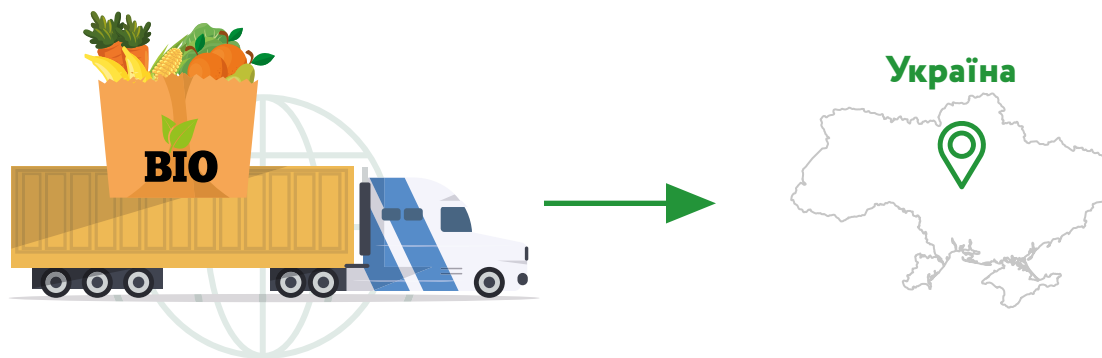
Вимоги до реалізації продукції в Україні

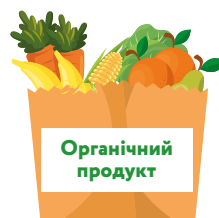
Особи, які здійснюють реалізацію органічної продукції, при прийнятті такої продукції до реалізації повинні пересвідчитися у наявності сертифіката, виданого оператору, що засвідчує відповідність процесу виробництва продукції та її обігу вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. Реалізація дозволяється за наявності відповідного сертифіката або його копії.

Вимоги до імпорту органічної продукції

=

Ввезена для реалізації на митній території України продукція, яка супроводжується відповідним сертифікатом, що засвідчує органічне виробництво та/або обіг такої продукції у державі походження, визнається в Україні як органічна продукція.

А написи на оригінальному маркуванні «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та будь-які однокореневі та/або похідні слова від цих слів з префіксами «біо-», «еко-» тощо українською мовою позначаються написом «органічний продукт».

Вимоги до експорту органічної продукції

Продукція, сертифікована як органічна відповідно до українського законодавства, що вивозиться з митної території України, повинна супроводжуватися копією сертифіката, що підтверджує відповідність обігу такої органічної продукції вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, виданого органом сертифікації.

Продукція, сертифікована як органічна відповідно до законодавства іншого, ніж законодавство України, повинна супроводжуватися копією сертифіката, що засвідчує органічне виробництво та/або обіг такої органічної продукції, виданого органом іноземної сертифікації, внесеним до Переліку органів іноземної сертифікації.

Перелік органів іноземної сертифікації

Держпродспоживслужба здійснює перевірку достовірності та повноти поданої заявником інформації, що є підставою для внесення або відмови у внесенні до Переліку органів іноземної сертифікації. Держпродспоживслужба може подавати запити щодо перевірки достовірності відомостей, зазначених у заяві органам, що здійснюють контроль за органом іноземної сертифікації.

Датою внесення органу іноземної сертифікації до Переліку вважається дата прийняття рішення Держпродспоживслужбою.

Розділ 5. Звітність

Оператор звітує органу сертифікації на підставі договору на проведення сертифікації

Оператор

Орган сертифікації зобов'язаний подавати:

Що: інформацію про видачу сертифіката або прийняття відповідного рішення про зупинення чи скасування

Кому: Мінекономіки, Держпродспоживслужбі

Коли: протягом 5 днів з моменту прийняття рішення

Що: звіт щодо обсягів органічної продукції, що вводиться в обіг операторами (проект)

Кому: Мінекономіки, Держпродспоживслужбі

Коли: щорічно

Що: подання переліку співробітників та інформації про підтвердження рівня компетентності персоналу

Кому: Мінекономіки

Коли: до 31 грудня щорічно

Що: звіт щодо проведених заходів сертифікації (проект)

Кому: Мінекономіки, Держпродспоживслужбі

Коли: щорічно

Що: звіт про видані сертифікати (проект)

Кому: Мінекономіки, Держпродспоживслужбі

Коли: щорічно

Розділ 6. Державний нагляд (контроль)

Схема державного нагляду (контролю)

Державний контроль (нагляд) у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції здійснюється шляхом проведення планових та позапланових заходів:

- моніторингу органічної продукції на ринку з метою запобігання потраплянню на ринок неорганічної продукції, маркованої як органічна;
- перевірки діяльності органів сертифікації;
- вибіркової перевірки діяльності операторів.

Державний нагляд (контроль) за операторами

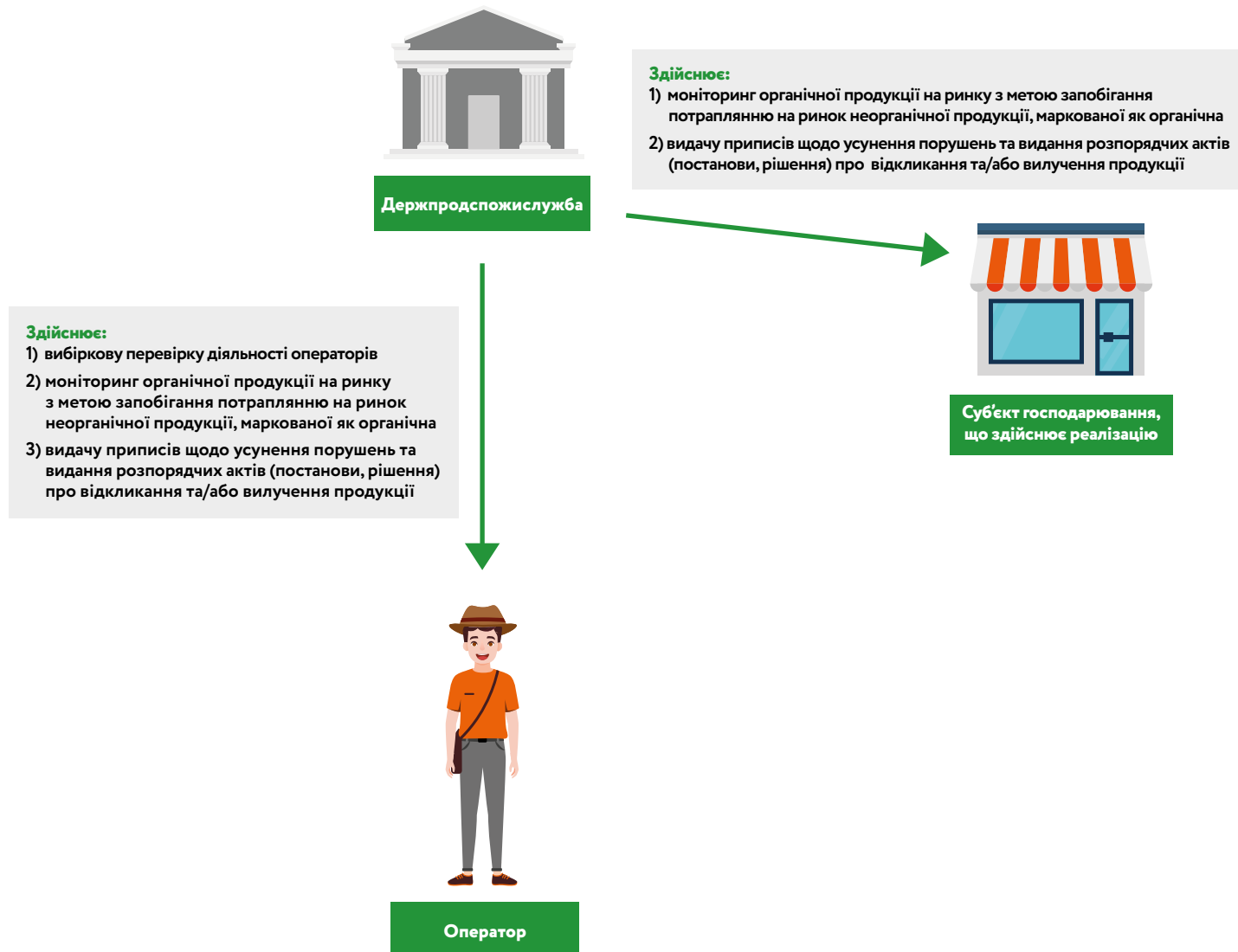
Державний нагляд (контроль) у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції за діяльністю операторів здійснюється Держпродспоживслужбою, відповідно до **Закону України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»** з урахуванням положень **Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»**.

Посадові особи, які здійснюють державний нагляд (контроль) у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, з метою виконання покладених на них завдань у межах їхніх повноважень мають право:

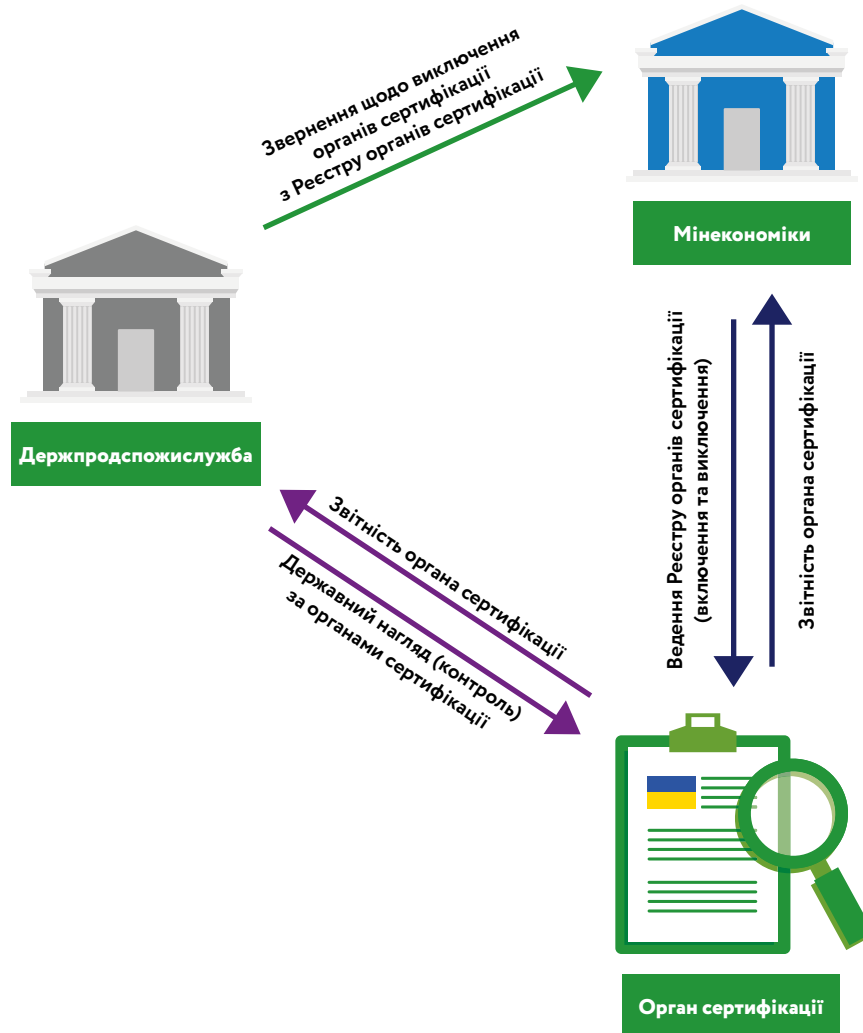
- ✔ Безперешкодно відвідувати об'єкти перевірки, одержувати необхідну для здійснення державного контролю (нагляду) інформацію, документацію, зразки сировини інших матеріалів та готової продукції для проведення лабораторних досліджень;
- ✔ Видавати приписи щодо усунення порушень вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції;
- ✔ Видавати розпорядчі акти (постанови, рішення) про відкликання та/або вилучення продукції, що не відповідає вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, якщо вона маркована державним логотипом для органічної продукції або містить позначення та написи «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та будь-які однокореневі та/або похідні слова від цих слів з префіксами «біо-», «еко-» тощо будь-якими мовами.

Схема державного нагляду (контролю) за операторами

Схема державного нагляду (контролю) за органами сертифікації

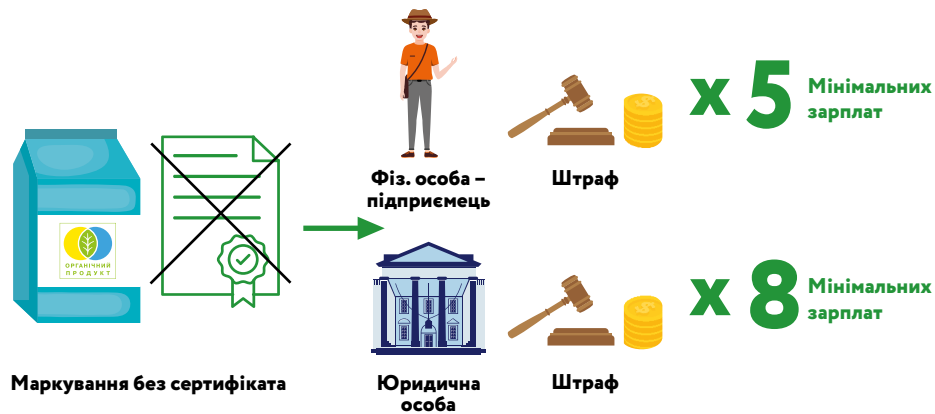
Державний нагляд (контроль) за діяльністю органів сертифікації здійснюється Держпродспоживслужбою шляхом перевірки діяльності органу сертифікації згідно із **Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»** з урахуванням положень **Закону України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції»**.

Розділ 7. Відповідальність

Відповідальність операторів

Невиконання, несвоєчасне виконання законних вимог (приписів, розпорядчих актів) щодо усунення порушень вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, — тягнуть за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі восьми мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб-підприємців — у розмірі п'яти мінімальних заробітних плат.

Маркування продукції державним логотипом для органічної продукції або використання у маркуванні позначень та написів «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та/або будь-яких однокоренових та/або похідних слів від цих слів з префіксами «біо-», «еко-» тощо будь-якими мовами, за відсутності сертифіката, що засвідчує відповідність процесу виробництва продукції та її обігу вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, — тягнуть за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі восьми мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб-підприємців — у розмірі п'яти мінімальних заробітних плат.

Ненадання, несвоєчасне надання або надання недостовірної інформації про обсяги органічної продукції, що вводиться в обіг, — тягнуть за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі п'яти мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб-підприємців — у розмірі трьох мінімальних заробітних плат.

Відповідальність органів сертифікації

Невиконання, несвоєчасне виконання законних вимог (приписів, розпорядчих актів) щодо усунення порушень вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції — тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі восьми мінімальних заробітних плат.

Ненадання, несвоєчасне надання або надання недостовірної інформації, або звіту про видані ними сертифікати — тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі п'яти мінімальних заробітних плат.

Порушення вимог щодо сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, яке мало наслідком неправомірну видачу сертифіката — тягне за собою накладення штрафу в розмірі шістнадцяти мінімальних заробітних плат.

Повторне порушення вимог щодо сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції, яке мало наслідком неправомірну видачу сертифіката — тягне за собою накладення штрафу в розмірі двадцяти чотирьох мінімальних заробітних плат.

Мінімальна заробітна плата станом на 01.01.2020 року становить 4723,00 гривень.

Відповідальність осіб, які реалізують продукцію марковану як органічна

Введення в обіг або реалізація продукції без сертифіката, що засвідчує відповідність процесу виробництва продукції та/або її обігу вимогам законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції або вимогам законодавства держави походження такої продукції, тягнуть за собою накладення штрафу на юридичних осіб у розмірі восьми мінімальних заробітних плат, на фізичних осіб-підприємців у розмірі п'яти мінімальних заробітних плат.

Перелік підзаконних нормативно-правових актів, у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції

1. Постанова «Про затвердження Порядку (детальних правил) органічного виробництва та обігу органічної продукції» від 23.10.2019 № 970
2. Постанова «Про затвердження Порядку ведення Державного реєстру операторів, що здійснюють виробництво продукції відповідно до вимог законодавства у сфері органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції, Державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції, Державного реєстру органічного насіння і садивного матеріалу» від 12.02.2020 № 87
3. Наказ «Про затвердження порядку підтвердження спеціальних знань інспектора з органічного виробництва та/або обігу органічної продукції у сфері органічного виробництва» від 19.03.2019 № 143
4. Наказ «Про затвердження державного логотипа для органічної продукції» від 22.02.2019 № 67
5. Наказ «Про затвердження форми заявки на внесення до державного реєстру органів сертифікації у сфері органічного виробництва та обігу органічної продукції» від 30.01.2020 № 109
6. Проект постанови «Про затвердження Порядку сертифікації органічного виробництва та/або обігу органічної продукції»
7. Проект наказу «Про затвердження Порядку ведення Переліку органів іноземної сертифікації»
8. Проект наказу «Про затвердження Переліку речовин (інгредієнтів, компонентів), що дозволяється використовувати у процесі органічного виробництва та які дозволені до використання у гранично допустимих кількостях»
9. Проект наказу «Про затвердження Порядку розгляду апеляцій на рішення органів сертифікації»
10. Проект наказу «Про затвердження Порядку звітування органів сертифікації про видані сертифікати»
11. Проект наказу «Про затвердження вимог до матеріально-технічної бази та інших об'єктів інфраструктури»
12. Проект наказу «Про затвердження Порядку подання зведених матеріалів щодо обсягів органічної продукції, що вводиться в обіг операторами, та періодичність їх декларування»

Ваші нотатки

Ваші нотатки

Ваші нотатки

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ, ТОРГІВЛІ
ТА СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

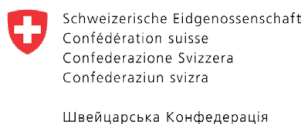

Ці методичні рекомендації розроблені для органічних виробників, переробників, імпортерів, трейдерів, органів сертифікації, дистриб'юторів, торговельних мереж та спеціалізованих закладів роздрібної торгівлі, та інших зацікавлених сторін, які вже здійснюють або планують здійснювати виробництво, обіг та маркування органічної продукції на території України.

Методичні рекомендації розроблено в рамках проєктів «Підтримка впровадження сільськогосподарської та продовольчої політики в Україні», що фінансується Європейським Союзом та впроваджується консорціумом на чолі з YUG International, та «Німецько-українська співпраця в галузі органічного землеробства», що фінансується Федеральним Міністерством продовольства та сільського господарства Німеччини та впроваджується компаніями «AFC Agriculture & Finance Consultants» та «IAK Agrar Consulting GmbH».

Зміст цієї публікації необов'язково відображає точку зору Європейського Союзу та Уряду Німеччини.

Методичні рекомендації розроблено за сприяння та у партнерстві з Міністерством розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, швейцарсько-українською програмою «Розвиток торгівлі з вищою доданою вартістю в органічному та молочному секторах України», органом сертифікації «Органік Стандарт» та Міжнародною благодійною організацією «Інформаційний центр «Зелене досьє».

Органік
Стандарт

Інформаційний центр
«Зелене досьє»

Візуальне оформлення: ПП «АРТ ОК»